

Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine

Senka Šifkovič Vrbica, oktober 2016

Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine ([The convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage – the World Heritage Convention](#)) je bila sprejeta na seji generalne konference Unesco leta 1972 v Parizu in je začela veljati leta 1976. Bivša Jugoslavija jo je ratificirala (Uradni list SFRJ 56/74), Slovenija pa jo je notificirala z aktom leta 1992 ([Uradni list RS, mednarodne pogodbe št. 15/92](#)). Doslej jo je ratificiralo 192 držav.

Konvencija opredeljuje naravno dediščino kot biološke, geografske enote, področja ogroženih vrst ki imajo izredno univerzalno vrednost z estetskega ali znanstvenega stališča, pomembnosti ohranjanja in izredne lepote. Vsaka država mora zagotoviti učinkovite ukrepe za ohranitev takih območij (obširneje v [vodniku za implementacijo konvencije](#)). Države na generalnem srečanju izvolijo 15 do 21 predstavnikov v Komite, ki določi merila za uvrščanje kulturnih in naravnih znamenitosti na [seznam kulturne in naravne dediščine](#) in sprejmejo odločitve o uvrstitvi kulturne ali naravne znamenitosti na seznam. Slovenija ima na seznamu tri znamenitosti: Škocjanske jame, rudnik živega srebra Idrija in prazgodovinska kolišča Ljubljanskega barja.

Približuje se rok za uveljavitev sprememb direktive o presoji vplivov na okolje

Aprila 2014 je bila sprejeta [Direktiva 2014/52/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. April 2014 o spremembi Direktive 2011/92/EU o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje](#).

To je zelo pomembna sprememba direktive, ki prinaša za države nove obveznosti. Spremembe direktive je potrebno prenesti v nacionalne pravne rede **do 16.5.2017**. Pomembne novosti so naslednje:

- Boljše varstvo kulturne krajine in naravnih habitatov: nova direktiva posveča večjo pozornost pomembnosti ohranjanja kulturne dediščine v celoti, posebej kulturne krajine. Dosedanja ureditev je določala le, da mora biti v procesu presoje vplivov na okolje identificiran, opisan in ocenjen vpliv na »kulturno dediščino«, nova direktiva specifično zahteva presojo vplivov z oziroma na varstvo kulturne krajine, ki vključuje tudi vpliv vizualnega učinka projektov v smislu spremembe krajine in urbanega območja.
- Širitev izjemnih okoliščin, ko direktive ni potrebno uporabljati: nova direktiva širi možnosti izjemnih odstopanj, ko direktive ni potrebno uporabljati, če gre za projekt, katerega namen je odziv na izredno okoliščino.
- Države se morajo posvetiti ukrepom za odpravljanje možnih konfliktov interesov zaposlenih v pristojnih organih, ki izvajajo presojo vplivov, če so ti organi hkrati nosilci investicije.
- Ekspertize in kvaliteta dokumentacije za presojo vplivov na okolje: kvaliteta presoje vplivov na okolje je odvisna od kvalitete dokumentacije, ki je podlaga za presojo. Nova direktiva zahteva, da morajo biti izdelovalci okoljskih poročil kvalificirani in kompetentni, le poročila visoke kvalitete pa so zadovoljiva.
- Obvezna presoja glede na zahteve različnih direktiv: nova direktiva posebej naslavlja problem, ko je potrebno zaradi zahtev različnih direktiv opraviti različne presoje vplivov na okolje in zahteva, da države zagotovijo, kjer je to ustrezno, usklajene in/ali skupne postopke.
- Uvedba sankcij: nova direktiva nalaga državam, da v procesu presoje vplivov na okolje vzpostavijo sankcije, ki morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
- Predhodni postopek: nova direktiva podrobneje ureja predhodni postopek (screening procedure), saj je ta odločitev pomemben mejnik v procesu presoje vplivov na okolje.